

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo petdeset petdeset 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 13. dec. [Izv. dop.]

Dokler je bila avtonomistična stranka v manjšini, vselej je tudi ona privolila provizorični budget. Nemški liberalci pa so uže tako besni postali, da so sklenili glasovati proti budgetu. Finančni minister bi tedaj v prvih treh mesecih prihodnjega leta ne smel pobirati davkov, torej tudi — ne izplačevati uradnikom in penzionistom njihovih plač. To je vsaj logično. Kaj bi neki rekli ti „c. k. opozicijonalc“: c. k. dvorni svetovalec Scharschmid, ki bode celó govoril proti budgetu, c. k. penzionirani legacijski svetovalec Plener, ki se bode tudi širokoustil in cela vrsta c. k. uradnikov: Süß, Tomaščuk, Beer, Dürnberger, Alter itd. itd., ki vsi 1. vsacega meseca potegujejo svoje plače iz državne kase, v zboru pa kričé, da finančni minister ne smé davka pobirati. No vse kričanje bo malo pomagalo, le osupnilo in odvrnilo jim bo mirnejše elemente, ki nečejo hoditi po potih skrajne levice Schönererja, Fürnkranza in male peščice tovarišev.

Uže pri tretjem branji davka za žganje-točarje se je pokazalo, da mirno misleči možje nečejo več biti za stafažo nemško-pemskim zagrizencem. Postava je pri tretjem branji bila s 170 glasovi proti 132 sprejeta in so z avtonomistično stranko glasovali Istrijani in celó dr. Brestl.

Od početka seje 14. decembra sta ministri predsednik grof Taaffe in justični minister baron Streit odgovarjala na razne interpelacije. Glede interpelacije Poschove o zabranjenem liberalnem shodu kmetov v Gmündu je dejal grof Taaffe, da vlada o tem ni vedela ničesa, a da o tem tudi ne more zdaj

ničesa storiti, ako nij stvar postavna, naj se dotični pritožijo. Drugo interpelacijo glede konfisciranja liberalnih nemških časopisov odgovarja baron Streit. On primerja, da je l. 1877 bilo 474 konfiskacij časopisov, l. 1878 626, l. 1879 499 in letos doslej 477. Konfisciranje časopisov se tedaj letos nij pomnožilo, akopram novine zdaj silno strastno pišejo. Državni pravdniki pa časopise konfiscirajo — kakor se jim je uže pred leti ukazalo — samo tedaj, če so si v svesti, da bo tudi sodnija potrdila konfiskacijo.

Zbornica preide potem k dnevnemu redu.

Vladna predloga glede pobiranja rekrutov za l. 1881 je bila sprejeta; zoper so glasovali samo skrajni levičarji (fortschrittlerji).

Na vrsto pride za tem vladna predloga načrta zakona glede pobiranja davkov v prvem četrtletju l. 1881 in glede posojila 14.500.000 gold. Poročevalec grof Henrik Clam Martinic.

Zoper vladno predlogo govori liberalni nemški poslanec Scharschmid in zoper zdano vlado. On pravi, da bi se za politiko Taaffejevo ne mogla osnovati kaka srednja stranka. Nadalje se pritožuje o tem, kako je bil Stremayr iz vlade polagano izpodrinen, oni mož, ki je baje nosil liberalno kulturno idejo. O finančnem ministru Dunajevskem je dejal, da je vrgel proč Cherteka in mu očital, da je kranjskega finančnega prokuratorja Kalteneggerja odpravil iz Ljubljane samo zato, da je amoviral liberalnega deželnega glavarja, da je prostor naredil kakemu Slovencu. Šole da se slovánijo in da mora vlada podpora od zdanje večine kupovati s koncesijami; vlada pa bode morala državnozborskej večini kmalu reči: mi smo za vas uže toliko storili, da nam za vas nič več ne ostaje. Avstrijske narodnosti da se sovražijo in da v javnem živ-

ljenji prevladujejo narodnostna prizadevanja. Uprava je ohromela zato, ker se uradniki boje bodočnosti, zato pa nam (nemško-nacionalcem) ne ostaje družéga, nego da odbijemo vsako solidarnost in vsako podporo politiki zdanjega ministerstva.

Rusin Kovalski je izjavil v imenu svojih tovarišev, da bodo glasovali za vladno predlogo.

Potem je govoril Plener v smislu Scharschmiedovem. Njegov govor prinesemo v izpisku prihodnjich. Včerašnjí telegram nam je uže poročil, da je bila končno vladna predloga z veliko večino sprejeta. Ustavoverci so delali torej le prazno demonstracijo zoper vlado, ki utegne njim največ škodovati.

Prihodnji popis ljudij in naši nemškutarji.

Ker smo mi v tem listu uže večkrat opominjali svoje slovenske rojake, zlasti one, ki so po mestih in trgih in na mejah, naj pri občnem popisu ljudij ali takozvanem ljudskem štenji, ki bode 31. dec. t. l. vsrilo se, zapišejo gotovo v rubriko „umgangssprache“ svojo slovensko narodnost, da ne bodo sicer števila naših sovražnikov množili, — evo kaj na to odgovarjajo naši nasprotniki? Skušajo se iz nas norce delati, da delamo „nationalen sport“ itd. Da tem „nemškim“ ali Nemcem služim polovičarskim ljudem usta zavežemo, naj jim (in tudi tistim nemško znajočim Slovencem, ki jih nijsmo morda še prepričali) po damo tukaj izrek nemškega strokovnjaka in učenjaka o tem avstrijskem štenji.

„Globus“, illustrierte Zeitschrift für Länder- und Völkerkunde, uredovan od dr. Richarda Kiepert, universitetnega profesorja v Berlinu, piše v št. 11, zv. XXXVIII, 1880, stran 176 sledeče:

Listek.

Jan Kollár,

otec vzajemnosti slavjanske.

(Dalje.)

Kollár je bil član mnogo učenih društev. Za zasluge v književnosti dobil je Franc-Josipov red. V častni mu spomin dali so napraviti njegovo poprsje od mavca (gipsa) po Melnickem in spomenski penez od meda (bronca) in srebra po Sajdanu vlit. Z nabranimi za to kolajno (svetinjo) denarji (po gl. 1.20 in 4 gl.) postavili so slavljenu na grobu dragocen kameni spomenik, kateri je izdelal bečki kamenar Wasserburger po načrtu graditelja Bergmanna v byzantskem slogu. V sredini udelana je doprsna podoba slavnega pesnika, obdana v polkrogu z dvema lovor vejicama; pod njo leže v kamen usekane gosli staroslavjanske,

kateri ovija širok trak z napisom „Slávy dcera“, a niže čita se ta-le nadgrobnica:

JAN KOLLAR,

c. kr. prof. starovédy slov. na univ. Vídenské, před tím kazatel evang. církve slov. v Pešti, narodil se v Mošovicích dne 29. července 1793, zemřev ve Vídni dne 24. ledna 1852.

Jsa živ, v srdci celý národ nosil
zemřev, žije v srdci národa celého.

* * *

V pesni, katero so Janu Kolláru o pogrebu peli, so mej drugim besede: „Prorok je umrl!“ — In v resnici, Kollár je bil prorok, prorok vsem Slavjanom, prorok slavjanske vzajemnosti. „Kollárov glas zaori; od Črnega do Belega morja, od sinje Jadre do morja Hvalinskega — povsod jeka ječi... Slava od radosti solze roni“...

„Kollár ist Dichter von ganzer Seele; allein seine Dichtung schweift nicht in den

romantischen Gefilden einer zügellosen Phantasie umher, sie hat einen festen Ankergrund in der slawischen Nationalität; darum ist der begeisterte Sänger der Vergangenheit und der tiefschauende Seher der Zukunft seines Volkes auch ein durchdringender Forscher des slawischen Alterthums, darum der fleissige Sammler der Volkslieder seines Stammes, zugleich der lebensvolle Reisebeschreiber, der auf seinen Wanderungen durch die Nachbarländer Spuren der längst vernichteten Anwesenheit seiner Nation aufsucht: Kollár ist Nationaldichter. Allein wie in den sonnenhellen Tagen Homer's und Pindar's, umgibt den, mit dem Dichterkranze Geschmückten der ehrwürdige Mantel des Priesters; gleich Bojan und Lumir steht er, beide Würden vereinigend, da, als Seher aus alter Zeit für künftige Tage, „Gross, wie das Geschlecht der Slaven, aufgewachsen wie die Abendschatten, so dass er Raum nicht

Im nächsten Jahre wird in Oesterreich eine neue Volkszählung vorgenommen. Statt der Nationalität soll die „Umgangssprache“ der Gezählten aufgenommen werden. Man fürchtete nämlich, dass bei der Bestimmung der Nationalität arge Versetzungen der einzelnen Volksstämme stattfinden dürften. Freilich scheint man mit dem angegebenen Auskunftsmittel arg fehlgegriffen zu haben, da z. B. ein unter Deutschen lebender Italiener, im Falle er deutsch als seine Umgangssprache angiebt, seine Nationalität verleugnen muss, was von ihm doch nicht verlangt werden kann. ... Wozu dies aber bei dem entwickelten Nationalitätsbewusstsein der österreichischen Stämme führen kann, ist nicht abzusehen. Was soll aber die Wissenschaft zu solchen Daten sagen?

Torej sloveči nemški učenjak daje nam prav, ne pa našim polovičarskim „Deutsch Krainerjem“ in ustavovercem tiste nemške komisije, v katerej so se bali naravnost „narodnost“ zapisano terjati, iz strahu, da bi Nemcev premalo naštel se!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. decembra.

Neki obskuren nemški list iz Brna poroča menda svojo lastno izmišljenost, da je naš zunanji minister zoper **Taaffeja**, ker so „vnanje razmere“ zoper njega. To bi se reklo: Bismark se meša v naše notranje stvari. Tako globoko Avstrija menda še nij padla! Brez dvombe nemški ustavoverci tu le svoje želje prodajejo za resnico. Vsi drugi viri govoré, da ministerstvo trdno stoji.

Iz Pešte zdaj spet javljajo, da se vprašanje zaradi združenja **vojne krajine** s Hrvaško zopet — zavlakuje. Bog zna, kedaj se reši. Vedno se le obeta.

Vnanje države.

Število napadov ali atentatov na življenje visocih vladajočih gospodov je denes za jeden pomnoženo. Iz Bukarešta se javlja, da je dne 14. dec. bil **rumunski** minister Bratianu od nekega slaboglasnega človeka po imenu Petraru z nožem napaden in na glavi ter na roki lahko ranjen. Napadovalec je bil prijet in zaprt. Zdravniki pravijo, da rane Bratianove niso nevarne.

Turčija prodaje v Tesaliji in Epiru državna posestva, da se more oboroževati zoper Grško. Zato je grški ministerski predsednik poslal okrožnico do vevlastij, v katerej Grška protestuje zoper to prodajanje.

Papež je 13. t. m. imenoval po alokuciji armensko katoliškega patrijarha Hasuna za kardinala ter je rekel, da bode imenoval še tri druge kardinale. Za tem je papež imenoval še nekaj škofov.

Angleško ministersko posvetovanje dne 13. t. m. je sklenilo, da zdaj nij še treba, da bi se dala irskeji vladi oblast prekoračiti ob-

stoječe postavbe ali angleški parlament sklicati. Soglasno se je sklenilo, naj se čaka še do 6. januarja, če se do tačas irske stvari bitstveno ne bodo zboljšale, da se potem takoj parlamentu stavi predlog glede zatrenja irskega upora in da se potem prekličejo „habeas corpus akti“, ob enem pa se predloži zbornici tudi predloga glede reforme irskih zemljiških zadev.

Včeraj 14. t. m. so angleški ministri zopet posvetovali se o irskeji stvari.

Poroča se, da bode angleška vlada poslala na **Irsko** še dva polka vojakov. Na Irskem se godé čedalje večji neredi in postava néma nobene veljave več. Zadnji četrtek so bili člani irske deželne lige nekega sodniškega uradnika obesili pod nekim mostom, kjer so ga kasneje policaji našli slučajno in ga rešili. Drugod pak je 200 Ircev porušilo in zažgalo neko hišo, katero je vzel v najem tujec, ki nij bil član irske deželne lige.

Francoski list „Voltaire“ je prinesel te dni dokument, ki znanega radikalnega kričača Rocheforta močno blamira, namreč pismo, ki ga je Rochefort pisal Gambetti, ko je imel zaradi udeležanja francoske komune na smrt obsojen biti. V tem pismu je Rochefort obetal, da se ne bode nikoli več s politiko pečal, če mu Thiers življenje pusti in ga le v prognanstvo pošlje. Ker Rochefort zdaj Gambetto napada in se s svojim pogumom baha, ponižuje ga ono pismo zelo, zato je v Parizu veliko pozornost vzbudilo.

Nemško vojno brodovje broji 7 velikih težkih oklopnih fregat in 5 oklopnih korvet kot bojne ladje, 11 pokritih in 6 nekritih korvet križaric, 2 veliki kanonski ladiji za oddaljene postaje, 1 oklopno ladijo, 10 kanonskih oklopnih colnov, 7 kanonskih ladij križaric prve vrste, dve kanonski ladiji druge vrste, 2 torpedna čolna, 8 avizo-parobrodov, 1 lesenó ladjo za vaje, 1 jadrno fregato. Ta flota ima 1 vice-admirala, 4 kontre-admirale, 19 kapetanov, 49 korvetnih kapetanov, 83 kapetanskihi leitenantov, 137 leitenantov, 109 podleitenantov, skupaj 402 pomorska oficirja.

Perzija zahteva po svojem poslaniku v Carigradu od Turčije odškodnine, katero so njeni Kurdi prouzročili se svojim vstankom zoper Perzijo ki ga je Perzija zdaj popolnem udušila.

Dopisi.

Iz Planine 13. dec. [Izv. dop.] Denes imamo proti Haspergu, Rakeku itd. zopet popolno suho pot. Pred 3 dnevi se je prvi voz komaj čez prepeljal in uprežena živina je prav teško vodo prebredla, drugi dan precej so pa uže nekateri ljudje za silo čez prišli. Cesta je bila torej 24 dnij zaradi povodnji zaprta, a še nikdar se nijmo vode tako hitro oprostili nego zdaj. To je pripomoglo jedino

le lepo, ostro vreme, katero je celi čas brez dežja prestalo.

Jako neprijetno je bilo to, da je zaradi tega ta čas bila poštna vez Planina-Logatec urejena. Vsled tega bi morali sicer mi pisma, časnike itd. ravno tako redno dobivati, kakor prej, ali bilo nij tako, ker je poštno vodstvo morebiti premalo strogo informiralo dotične uradnike, kateri se od Dunaja proti Trstu po železnici pretresajo, — da so večinoma zavitke Planino in Rakek odpeljali; ali pa nijso ti mogli stare navade, katera postane posebnó tukaj „železna srajca“ izlečiti in si nijso tega zapomnili, in gotovo bolj natančno vedó, da je restavracija na Rakeku bližje kolodvora nego v Logatcu. In tako so ti gospodiči prezrli, da so zavoljo natančne in nujne postrežbe nas grešnih duš v vozečo službo se naselili.

Zategadelj smo dobivali na pr. „Slovenski Narod“ in splošno pisma in časnike od ljubljanske strani še le čez dva dni! To gotovo nij opravičeno, in upamo da v takem slučaju bode drugikrat za nas, ker se na tej zemlji sučemo, sl. vodstvo malo bolj skrbno. Mi ne potrebujemo, da bi nam še poštni uradniki za en dan „Slovenski Narod“ konfiscirali, za to uže državni pravdnik še prerad skrbi.

Jedino veselje nam je pa bilo pri tej priliki videti, da je ta osoda jedini eksemplar dr. Schreyjevega nemškega Brenclja zadela, katerega so Bog zna kateri vetrovi semkaj zanesli, in za katerega podporo gotovo noben narodnjak ne bode svoje mošnje odvezal, in tako tega „II. Judeža Iškarjota“ Slovencev s srebrnikom podpiral!

Iz Soštanja 13. dec. [Izv. dop.] Prinesel sem denes k tukajšnjemu sl. dačnemu uradu pobotnico za neko vsled nakaza vis. c. kr. namestništva v Gradcu od 27. nov. 1880 št. 3656, izplačati mi se imajočo svoto denarja. Pobotnica je bila pisana slovenski — in sl. davkarija nij hotela sprejeti, rekši, da mora biti nemška, kajti je oni nakaz izišel bil v nemščini; ko bi nakaz bil slovenski — reklo mi se je — samo tedaj bi veljala tudi slovenska pobotnica. Na mojo prošnjo pokazala se mi je tudi ta odloka glede nemških pobotnic, in to: odloka c. kr. deželne finančne direkcije v Gradcu dne 17. septembra 1880 št. 11929 namenjena c. kr. glavnemu dačnemu uradu v Ptuj, glaseča tak, da v stvareh tičočih se — „Waarenerklärungen, Anneldungen des steuerpflichtigen Verfahrens, Bescheinigungen und Auszüge aus ämtlichen Registern und Vor-

hat im Grabe.“ (Villani „Lyra a meč“ s. 48.) — Tako je označil Kollárovo delovanje presoditelj njegov v „Jahrb. für sl. Lit., K. und Wiss.“ III. 1845, str. 33. — Naj mi bode dovoljeno, malo obširneje spregovoriti

O Kollárovih spisih.

Kot pisatelj pojavil se je Kollár najpreje na polju pesniškem. Prvi proizvod njegovega duševnega delovanja bile so nekatere ljubavne pesni, katere je priobčil prvič v raznih čeških časopisih leta 1820. Sledečega leta izdal jih je zbrane pod naslovom „Básně“ (Pesni) v Pragi 1821. 8° 88 str., od katerih jeden del uže nosi divno ime „Slávy Dcera“, v samih sonetih. Tri leta za tem zagledala je svetlo „Slávy Dcera“ v Budimu 1824 pod vlastnim imenom, jako pomnožena v treh spevih s 151 soneti; a l. 1832. uže tretjikat popolnjena v pet spevov s 615 soneti in s proslovom, katerej so v posebnem delu bili pridejani „Vyklady“ — izjasnenja manje znanih stvari v pesnih. Zopet l. 1845. izišlo je

delo v četrtej izdaji s 7 novimi soneti (torej jib 622 son.) brez „Vyklad“, a naposled leta 1853. peta v Beču v 644 sonetih uže po pesnikovej smrti.

To najznameniteje delo Kollárovo hočemo si nekoliko ogledati.

„Slávy Dcera“, lyrsko-epska pesen, je nekaj posebnega. V njej nam je Kollár zapustil spomin svojega potovanja po zapadnem in južnem Slavjanstvu, ter v njej sestavil celost, katera ima tudi v znanstvenem obziru veliko ceno. Soneti dihaajo po Petrarki in spominjajo sploh na italijanske pesnike. Cela pesen razdeljena je na pet spevov, kateri so po raznih rekah poimenovani. Prvi trije so kot okolice ob Sali, Labi in Dunavu, katere on pesniški opeva, a zadnja dva uže sta izmišljeni svet Lete in Aheronta, od katerih je pesnik napravil nebesa in pekel. — Slavjanstvo je najvažnejši in glavni temelj cele pesni, a ljubav poglobiti nje značaj.

Jasnim okom ogleda se pesnik po vsem

slavjanskem svetu, podajajoč najdaljnim bratom svojo desnico z vsklikom (I. 63.):

„Slavo matko mila, dej mi křidla,
na nichžto bih vřady, kde jsou sidla
bratrů Slávů, mohl litati:
Čehove k vam, Srbi, Chorvati,
potom kde jsou Visly, Volgy zřidla!“

Vsi ti rodovi so mu jednako ljubi; vse nosi v svojem srcu, povsod, kamor koli se obrne, vselej mu je celi slavjanski narod pred očmi. —

I. spěv je pretežno ljubavnega sodržaja. Kollárova „Mina“, katere dražesti in vrline krasno in prekrasno opeva, vse se bolje idealizuje ter se naposled celoma premeni v pesniški uзор, v sliko sladke domovine. Njegova ljuba, katero opeva, katero objokuje, za katero koprni, je „Vse-Slavija“. „Od Atosa do Triglava in Pomoranije, od Pesjega do Koso-vega polja, od Cari- do Petrograda, od Ladoga pa do Astrahana; od Kozakov tja do Dubrovnika, od Blatnega jezera do Belta in Azovskega

merkungen, auf Kassa-Dokumente und alle Rechnungsstücke, welche der Censur einer Rechnungsbehörde unterliegen" — slovenski jezik ne more veljati.

Čital sem pred nekaj časom v „Slovenskem Narodu“ baš drugačen ukaz vis. c. kr. finančnega ministerstva, vsled katerega c. kr. davkarje na slovenske pobotnice izplačevati morajo.

To objavljajoč prosim uljudno našega poslanca g. dr. Vošnjaka, naj omenjeno stvar blagovoli na znanje vzeti ter na dotičnem mestu potrebno učiniti.

Z Dunaja 13. dec. [Izv. dop.] Slovenski poslanci so se, kakor sem slišal, uže večkrat zbrali in posvetovali, kako in kaj bi vladi priporočili podpirati po administrativnem potu terjatve slovenskega naroda. Ministerstvo je torej uže spet zvedelo, kaj želé naši slovenski volilci in upati je menda, da bode vlada vsaj v nekaterih rečeh dobro voljo pokazala.

Graf Taaffe in drugi ministri menda vendar vidijo, da z večino, katere del so tudi slovenski poslanci, stojé in padejo. Kakor torej nij v interesu našega naroda, da bi se to ministerstvo vrglo, tako bode tudi ministerstvo če dalje bolj sprevidelo, kljubu vsemu birokratizmu, ki je povsod ugnuzden, tudi v ministerstvih in ki je nam Slovanom povsod iz tradicije protiven, — da se zahtevi Slovenstva morajo uresničiti. Taktika liberalnih Nemcev, katerih zastava postaje vedno menj avstrijska, bode vedno bolj olajšala ministerstvu njega nalog.

Jedna glavnih težav je dozdej bila, da so se mali in veliki uradniki vladi Taaffejeve sovražne kazali. Ali to bode drugače, pravi Taaffe, ker skoro bodo tudi uradniki do dobrega prepričani, da zdajnja vlada nij le kakšen „intermezzo“, temuč, da je posledica državne rezóne.

Ustavoverci se bahajo s svojo složnostjo in jedinstvo. Na videz. V resnici pa jim prede. Dobro vidijo, da bodo izgubili od meseca do meseca, od jedne dopolnilne volitve do druge. Kajti jako mnogo imajo elementov v svojej stranki, katerim ne kaže dolgo v opoziciji zoper vlado ostati. Doživeli bomo še tudi ustavoverne metamorfoze.

Domáče stvari.

— (Za volitve v kranjsko trgovinsko in obrtniško zbornico) se je v

morja, od Prage do Moskve in Kieva, od Kamčatke tja do Japana; Ural, Tatre, Volge in okrog vse gore in dežele, kder se god slavlanski jezik čuje: vse to je naša domovina Vseslavija. — V II. spevu pesnik z otožnim srcem prehaja dežele polabske in baltske — „po-slavske“ — kjer je bila „někdy kolébka, nyní národu mého rakev“, ter opisuje povestniške na slavlansko minolost odnoseče se znamenitosti, podaje se okolo spomina vrednih mest skozi Bavarsko, Češko in Moravsko, katerih dežel važneje dogodjaje iz Slavjanstva pripoveduje: opeva slavlanske junake, spominja se pritiskovanj in preganjanj, katera so izginoli Slavjani od svojih sovražnikov Nemcev morali pretrpeti. — Ozrevši se še v ravno Poljsko in daljno Rusko, vrača se v III. spevu v Slovensko (Slovaško), od kod potuje v duhu dalje po Ogerskeji v Srbijo, krenovši na potu malo tudi v našo davno Koroško. Tu meče kletve na sovražnike Slavjanstva in na vlastne odrodilce krvi slavlanske, toži zarad razdrobljenosti in raztrganosti slavlanskih plemen, katera so,

Ljubljani pod predsedništvom dr. Janeza Bleiweisa osnoval naroden centralni odbor, ki bode te volitve vodil. Do tega ali do uredništva narodnih časnikov naj se v tem oziru ob svojem času rodoljubi izvolijo obračati. Delo se mora dobro prijeti, ako hočemo zmagati. Zlasti v oddelku trgovskem ne smemo nobenega glasa izgubiti. Zdaj je prva stvar: ugovor tedaj ali pritožba, če je kdo v imeniku volilcev izpuščen ali da nij v pravi razdelek (namesto v trgovski razdelek v obrtniški) vpisan, je tedaj prvi važni del volitvenega gibanja, ki zasluži veliko pozornost vseh volilcev, da nihče ne zamudi za reklamacije odločenega časa od dné 12. do 26. tega meseca. Drugi del volilnega gibanja je volitev sama, ki bode menda meseca februarja prihodnjega leta in pri katerej pojde za to, da se volijo za odbornike tisti možje, ki jih bo po nasvetu veljavnih trgovcev in obrtnikov priporočil centralni narodni volilni odbor. Volilcev za vse tri razdelke (kupčijski, obrtniški in rudarski) je menda blizu 5000 v celej deželi, v kupčijem samem, ki pa še posebno našo pozornost zasluži, jih je blizu 400. Voli se pismeno.

— (Občinska volitev.) V Dobljčah v črnomeljsem okraji je bil dné 21. m. m. za župana izvoljen Matija Ubartin, za svetovalce pa Matija Stukelj, Jože Hrela in Miha Krakar.

— (Tatvina.) V zakleneno hišo vdove Mice Strniše v Podlisci pri Doberniču so 2. t. m. tatje vlomili in ukradli obleke, domačega platna in živeža, vsega vkup za 120 gld.

— (Ušla) sta iz občinske uječe v Koštanjevičih delavca Janez Košir z Brega v Kočevji in Martin Papež od Fare tudi v Kočevji, ko so ju hoteli na šub deti.

— (Živ zgorel.) Na Malej Slivici pri Velikih Laščah je zgorela 21. p. m. po noči kajža M. Srobotnikova, ki ima zbog tega za 400 gl. nezavarovane škode. Pod streho te kajže je gostoval Jurij Lunder, ki nij bil prav pri zdravej pameti. Ta je sosedom uže večkrat dejal, da bode kje zažgal in sam v ognji poginil. Na pogorišču so res našli Lundrovo sežgano truplo. Sodi se tedaj, da njegovo obetanje nij bilo prazno.

— (Roparji.) Iz Slovenske Bistrice se piše, da so po noči od 10. do 11. t. m. štirje neznani razbojniki s počrnenimi in pokritimi obrazi, oboroženi s pištolami in puškami kmeta Šimona Ačka v Ritoznoju napali in mu 45 gld. denarja v gotovini, pa za 2236 gld. dolžnih pisem vzeli.

akopram tako številna, pretrpela toliko muk in britkih spominov; obžaluje nebrojne krivice, katere so se delale in se delajo Slavjanom; pa jih krepko poziva, naj bodo „celota a ne drobtine, ali vse ali nič“, ter tolaži svoje brate, kateri vzdihujejo pod nemškim, magjarskim in turškim jarmom, z nado v boljšo bodočnost. — Na to se pesnik v IV. spevu vznosi do nebeškega kraljestva, kjer Slave hčer se svojimi častitelju stoluje in kjer prebivajo izvrstnjaki, moži in žene roda slavlanskega, vseh vekov, svetniki in svetnice, o katerih pesnik misli, da so Slavjanstvu koristili. V raju vidimo vladarje, junake, književnike, učenjake, umetnike, mecenate itd., kakor i sploh prijatelje Slavjanstva iz vsacega slavlanskega plemena. Ti so: car ruski Pavel in kralj poljski Kazimir, carica Katarina in kraljica Jadviga, Suvarov in Kosciuszko, poljski in ruski pesniki, češki jezikoslovci in srbski slepci pevači. — Iz nebes podaje se v V. spevu v pekel, kamor posavlja nebrojne neprijatelje Slavjanstva: Nemce, Magjare, Turke in dr.,

Razne vesti.

* (Nečloveško.) Meseca marca je vojak Novadczin iz garnizone v Glivicah na pruskem Šlezjskem ubežal, a so ga ujeli na njegovem domu v Orzešah. Iz Glivic sta bila ponj poslana en podoficer ter en frajtar. Res sta beguna dovedla v Glivice, a mrtvega in nečloveško razmesarjenega. Povedala sta, da sta Novadczina privezala z jedno roko k sedlovemu gumbu. Mej potom se konj splaši, vrže Novadczina na tla, potem pa divja z njim dalje ter vleče za soboj po tleh ubozega vojaka. — Izvedelo se je pa, da sta bila oba nemško-pruska vojaka pijana, odtod da je izvirala vsa silna nesreča.

* (Grozna smrt.) V Šumberku na Moravskem je dne 2. t. m. prišel mlinar Fran Črný po svojej neprevidnosti pod kolo, ki mu je glavo popolnem odtrgalo od trupla. Domačim se je čudno zdelo, da mlin stoji, gredo gledat, ter najdejo gospodarjevo glavo na tleh a njegovo truplo kasneje pod mliniskim kolesom.

* (Nič se ne boji potresa.) Hrvatski „Obzor“ piše, da je prišel kmalu po potresu v Zagreb neki Štajerec in vprašal, kje da je škofova kancelija, ker ima tam opraviti nekaj važnega. Na vprašanje, kaj da ima tako važnega, odgovori mož, da je slišal, da je škof obljubil 100 gld. onemu, kdor bi se upal v tako nevarnem času zvoniti z velikim zvonom stolne cerkve. On da se nič ne boji, sicer se je pa preskrbel za vsak slučaj in je bil tudi pri spovedi in sv. obhajilu, če bi ga ravno kaj zadelo, ko bode zvonil. — Ljudje so mu pokazali škofovo kancelijo, kako pa je neustrašljivi Štajerec ondi opravil, o tem molči zgodovina.

Zahvala.

Dne 12. t. m. vršila se je razdelitev zimske obleke in obuvala naj revne otroke obeh ljudskih šol v novomeškeje čitalnice.

Podpisani šteje si v svojo sveto dolžnost in posebno čast vsem čestitim gospodom in gospem vsacega stana, ki so blagovolili podariti mla darila, deloma osobno, deloma a tem, da so udeležili se v ta blagi namen v čitalnici osnovane gledališne igre in tombole, ali pa, da so sodelovali pri igri, izreči očitno najtoplejšo zahvalo v svojem in v imenu obdarovane šolske mladine.

Anton Dergane,

c. kr. okr. šolski nadzornik.

Novomesto 13. grudnia 1880.

J. Giontini,

v Ljubljani, na Mestnem trgu 17, priporoča (634—1)

za božična darila

najnovejši pismen papir, plave mape, bukvice s slikami, spine za mladinsko lepo vezane in poceni, olepsava za božično drevo na izber. Velika zaloga stvari za pisanje in risanje, elegantne peresnike, igre za otroke in družino.

kakor tudi vse izdajalce domovine, jezika, naroda, kateri vsi trpé tu vsakojake muke za krivice Slavjanom učinjene. Posebno jim pesnik ne more odpustiti, ka so slavlanske spomenike in pisma pokvarili. Starine najmarstya (zidarstva) in jezika, cerkve, knjige, stari kveri (pergameni) vznemirjajo posebno njegovo za starodavnosti zavzeto srce. Rad bi on slavlansko minolost rešil, njej dal materijalno moč ter jo tako udarcev bodočnosti obvaroval. Take in jednake temne misli mu pogosto srčnost jemljejo; pa vendar se zopet domisli in tedaj govori navdušeno o Slavjanih, zaklinjajoč jih v ljubav in slogo. Končno krepko kliče Slavjanom

Učte se svoj narod milovati!

Huče Tatry hlas ten h Horam Černým,

Huče Krkonoše k Uralům:

Peklo zračeům, nebe Slavům věrným!

Vse to nij samo pesniška igra: Kollár je v resnici tako mislil, on potuje, da znamenitosti ogleduje, da se seznanja z učenimi Slavjani in da v njih vzbuja iskro jedne domovine.

(Dalje prih.)

Tužci.

15. decembra:

Pri **Slonu**: Schuihof, Tapfer iz Dunaja. — Luschinski iz Gradca. — dr. Pirnat iz Kamnika. — Razpet iz Beljaka.

Poslano.

Kosé s ponarejeno marko. V časopisu „Neues Wiener Tagblatt“ od 14. t. m. beremo sledeče dnevno poročilo:

„Včeraj je bilo na nekem tukajšnjem kolodvoru uradno zaseženih 10.000 kôs. Vse te so prišle iz fabrike A. Klinzer v Celovci in Belej peči ter imajo ponarejeno znamenje firme F. Wertheim & Schmölzer. (Jelka). Vse te kosé so bile za Rusijo namenjene. Firma F. Wertheim & Schmölzer je vložila zoper Klinzerja zaradi ponavljanja se ponarejanja marke kazensko tožbo.“ (632)

Dunajska borza 15. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	„	75	„
Zlata rente	87	„	60	„
1860 drž. posejilo	131	„	50	„
Akcije narodne banke	825	„	—	„
Kreditne akcije	257	„	30	„
London	117	„	85	„
Napol.	9	„	37	„
G. kr. cekini	5	„	59	„
Državne marke	58	„	20	„

Oglas.

Udano podpisani naznanja svojim p. n. dozdanjim naročnikom, da je denes iz svoje volje pustil službo pri **g. Janezu Jax-u** v Inomestu in da odslej za to firmo sprejema niti naročil niti novcev. S se spoštovanjem
Jožef Munk, trgovinski agent.

V Ljubljani, 15. decembra 1880. (633)

Božičnih in novoletnih daril

na veliko izber

ima

KARL S. TILL

pod Trančo 2.

Posebne albume za fotografije najmodernejše in krasno vezane s patentirano zapono. Najrojevše, kar se tiče papirja **Theur & Hardtmuth**. 200 slik iz Drazdanske galerije v vrlo elegantnej enveloppi. **Molitvene knjižice**, krasno vezane v slonovo kost, ebenovino biserno matico, baržun ter usnje. **Spisi za mladino, knjižice s podobami, spomenskimi pesnimi in pravljicami**, najfinejše galant. rijsko blago od usnja, prava zlata peresa in rejongi, pisne mape itd. itd. (621—5)

Manipulacijo z vinom

praktično uči novo izšla knjiga „Recept-Buch“, obsežajoča navod, kako se oboljša kisel in slabo vino; kako se prireja vino brez grozdja, vino z ležišča, (iz 100 litrov 1000 litrov), s tem, da se dodajo čisto zdrave tvariue za ceno domačo porabo ali fina buteljiska vina, nadalje kako se prireja jabolenik, vinski jesih, jesih-sprit, žganje, rum, likér, sok od sadja, droži, parfim, zdravstvena žgana pijača, balzam, mjilo in nad 1000 trgovinskih rečij, ki donasajo nad 100 odstotkov dobička. Cena 3 gld. Naročuje se ali z gotovino ali s poštnim povzetjem pri **Maria Hrdlicka**, k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, I. Stock. (612—3)

V „Narodne tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiethaler v Ljubljanski čitalnici 8^a 9 pol. Cena 30 kr.

Kompote, fine Bonbone,

kupitijske kandite, sádlne (po domače „zalzne“), malinini ocedek (Himbeerensabus), razne okrene podobe itd., se najceneje in najbolje na debelo in drobno pri meni izdelatelj kupi.

Franc Šumi,

kongresni trg št. 13, v Fišerjevi hiši, na dvorišču, na desno. (616—2)

Henri Nestle-jeva otročja redilna moka.

Veliki častni diplom.

Zlate medalje od različnih razstav.

Veliko atestov prvih zdrav. avtoritet. znamenje.

Najpopolnejši živež dojenčkom in slabotnim otrokom.

Osrednja zaloga za **Dunaj, I., Naglergasse I.**

V Ljubljani v lekarnah Vilh. Mayr, G. Piccoli, J. Swoboda in Jul. Trnkoczy, ter v vseh lekarnah cele dežele.

Svarilo.

Samo prava, če imajo pokrovčki škatljic poleg stoječo registrovano varstveno znamenje.

NB. Pri nepravilnih škatljicah ne nahajate se na etiketah pokrovčka rokapis central-depositira F. Berlyak-a. (561—9)

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V škatljicah po 10 kr.

prodaje (490—11)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelu“,

na dunajske cesti v Ljubljani.

18

Lieblingovo „božično drevo“.

80

Da imajo čestiti naročniki z dežele priliko, nakupiti si lepih in primernih rečij po ceni, zložil sem sledeče skupke. Uže to, da se vse nazaj vzame, kar ne ugaja, dosti jamči solidno postrežbo. Zato naj bi se ta oglas v interesu vsacega ne zamenjal s podobnimi ponarejenimi.

Za deklice. Skupke. Za dečke.

Skupka za 2 gld.

- 1 lepa kuhinjska priprava, 12 komadov.
- 1 lepa dobra punica, ki govori.
- 1 knjiga s 50 barvanimi slikami.
- 1 hudiček, ki skače, jako zabavno.
- 1 voznik na velocipedu, s peresom, da teče.
- 1 zanimiva igra, da se vadi potrpljenja.
- 1 par prav lepih nogovčnikov.
- 5 različnih lepih igrač.

Skupka za 2 gld.

- 1 lepa trdna trobica od kovine.
- 1 bukvice s slikami za mladino.
- 1 močan voz s konjem.
- 1 kompanija vojakov, lepo adjustiranih.
- 1 ura z lepo verižico.
- 1 lepa pištola, ki poka in se zadaj nabija.
- 1 kegljišče in dve kugli.
- 5 drugih zanimivih rečij.

Skupka za 4 gld.

- 1 jako lepa punica.
- 1 zanimiva igra za jednega.
- 1 fin denarnik najboljše vrste.
- 1 elegantna knjižica.
- 1 popolna šolska oprava, 15 lepih kom.
- 1 knjižica uzorcev za znamenjanje in kvačkanje.
- 1 popolno gledališče z dekoracijami in figurami.
- 1 lepa košarica za delo.
- 1 popolna kuhinjska oprava, 15 komadov.
- 1 sobna 12 „
- 1 zabavna igra za družbo.
- 1 jeklen klavir za samouke.
- 5 različnih zanimivih igrač.
- 1 bogata zbirka rečij za božično drevo in 12 sveč.

Skupka za 4 gld.

- 1 popolna šolska uprava, 15 lepih kom.
- 1 muzikaličen volk z mehaniko.
- 1 krasna omarica za grajenje z načrti.
- 1 popolna vojaška oprava.
- 1 nova igra z zvončki.
- 1 priprava za risanje po predlogah za samouke.
- 1 zanimiva igra v družbi.
- 1 lepe bukvice s slikami.
- 1 dobra žepna ura in verižica.
- 1 morska kača, ki sama leze.
- 1 fizikalna igra z barvanji.
- 1 občen atlas z 8 kartami.
- 5 različnih družah rečij.
- 1 jako lep denarnik.
- 1 bogata zbirka rečij za božično drevo in svečice.

Skupka za 6 gld.

- 1 krasen dobro ubran klavir.
- 1 moderna lepa pahljača.
- 1 popolna priprava za šivanje.
- 1 fin usnjen denarnik.
- 1 elegantna papeterija z imenom.
- 1 zanimiva igra za družbo.
- 1 krasna ročna košarica.
- 1 popolna garnitura lepotečja.
- 1 vrlo fina blaznina za iglo.
- 1 krasna kasetna popolno toaletno opravo.
- 1 fina moderna svilena ovratnica.
- 1 salon z upravo.
- 1 krasno oblečena punica.
- 1 popolen šolski atlas z 8 barvanimi zemljevidi celega sveta.
- 1 velika zbirka rečij za božično drevo s svečicami.

Skupka za 6 gld.

- 1 priprava za risanje z vsem potrebnim.
- 1 krasen album: potovanje okolo sveta, 60 barvanih slik.
- 1 telefon ali domači telegraf.
- 1 igra z zvončki, nebeski glasovi.
- 1 daljevid, vidi se 1 miljo daleč.
- 1 popolna šolska priprava, 15 komadov.
- 1 fin žepni nož z 2 klinjama.
- 1 zanimiva igra za jednega.
- 1 garnitura gumbov za manšete in srajce.
- 1 čarobna svetiljka s 50 megljenimi podobami.
- 1 fina papeterija z imenom.
- 1 jako zanimiva igra za v družbi.
- 1 reč za smeh.
- 1 velika zbirka rečij za božično drevo s svečicami.

Skupka za 1 gld.

za otroke do 2 leti stare.

- 1 lepa popotulja z zvončkom, ena figura od kavčuka z godbo, 1 punica, 1 pajac, 3 lepe živali z glasom, 1 gumibalon, 1 omarica z godbo.

Skupke se kakor kdo hoče po vsakej ceni lahko zlože. Skupke za odraslene se po določeni ceni v zadovoljstvo naročnika zlože, a je praktično, da si vsak naroči obilno ilustrovan cenik, kateri se vsakemu na zahtevanje pošlje zastoj in franco.

Prodajalci dobé primeren opustek, ako vzmó najmanj 6 skupk.

12 svečice za božično drevo, vseh barv, 18 kr.

Takih 12, ali električnih, tako da se v začudenje vse svečice božičnega drevesa na hip prižgo, 35 kr.

12 svečnikov 10 kr.

Zbirka raznih rečij za božično drevo, najlepša olupšava, 30, 60, 80 kr., gld. 1, 1.50.

Zanimive igrače na soparico za odrasle otroke.

Parni stroji in lokomobili dovršeno izdelani, brez nevarnosti, z varnostnim ventilom, 1 komad gld. 3, 4, 5. Ravno tisto, da goni žago, kladiva in dela na vodi, 1 komad gld. 6, 6.50, 7.50. Celi železniški vlaki s šinami, ki jih goni sopuh, gld. 10, 15. Celi železniški vlaki, ki se navijajo, gld. 1.50, 2.50, 3.50.

Jazz, jazz, jazz.

Reči za smejanje (najnovejšo), primerne za darila posamnim osobam, za vsak stan in vsako starost, primerne tudi za **tombolo**. Izbera je tako velika, da se more vsem željam ustreči, komad po kr. 5 do gld. 10.

Popolne skupine za tombolo z glavnimi in nižjimi dobitki, 60, 100, 200, 300 komadov, a gld. 6, 10, 20, 30 in višje.

Aparati za meglene podobe, jako zanimiva zabava za mlado in staro. 1 aparat popolen z lampo, optičnimi stekli in 60 barv. podob, gld. 1.20, 1.80, 2.50, 3.50, 6, po velikosti.

Zavijanje se nič ne zaračuni.

Ker se pred božičem silno kupuje, prosí se za nujna naročila, da se more točno vse izvršiti.

Sprejaj znamenovane reči so najboljše izdelane dobiti

v velikem magazinu „zum Liebling“,

Dunaj, 26 Praterstrasse 26.

(625—2)